

U

1914 nov. 13

Gr. Tisza István telefonüzenete a közös külügyminisztériumnak Frigyes főherceggel történt táviratváltásáról a hazai románoknak adott engedmények tárgyában¹

Ref. Zsinati Levéltár, Tisza-iratok 9:26/114
(Német nyelvű kézírású másolat fordítása)

1914. nov. 13.

Tegnap a következő táviratot kaptam:

„Most kaptam a keleti német főparancsnokságtól a következő sürgönyt: »Alázatosan és sürgősen ajánlom a magyar kormányt rábírní, engedélyezze a magyarországi románoknak az általuk kért reformokat és kedvezményeket, és odahatni, hogy Románia ígéretet kapjon orosz föld szerzésére.² Ha ez hamarosan megtörténik, lehetségesnek tartom a tevékeny román segítséget. Megegyezés³ von Hindenburg«. Ezt Excellenciád szíves tudomására hozom azzal, hogy a táviratot a cs. és kir. külügyminiszter őexcellenciájának is átadom és felkértem, hogy arról Ő császári és apostoli kir. Fellegének jelentést tegyen. Frigyes főherceg gyalogsági tábornok.”

Frigyes főherceg e táviratára a következőket válaszoltam: „A románoknak 9-én már minden elképzelhető engedményt megadtam, amit az itteni románok hálás elismeréssel fogadtak, Romániában azonban kevésbé fogja befolyásolni az eseményeket, mert ott nem az itteni románok sorsán akarnak javítani, hanem Erdélyt és Bukovinát akarják anektálni. Pártolom, hogy Romániának tényleges együttműködéséért minden lehető területi nyereséget megígérjünk, de erős meggyőződésemmel, hogy Románia csak akkor fog beavatkozni, ha mi az oroszokat már legyőztük. Tisza.”

Az itteni [román] nacionalista sajtó nagyon kedvezően nyilatkozik. Megfelelő közleményeket fogok Bécsbe, Bukarestbe és Berlinbe küldeni, kérem [azok] felhasználásáról, főleg az utóbbi helyen, gondoskodni.

Tisza

¹ E szöveg fogalmazványának átütéses másolatát l. uo. 7:22/140 sz.a. „Külügy útján Burián Ő Exc.-nak” megjegyzéssel, rájegyezve: „Leadott telefonon XI/13 d.e. 11 ó.”; hátán Tisza s. k. feljegyzése: „Külügy és Burián XI/13 (benne táviratváltás Frigyes főhg-gel)”. — Br. Burián Istvánnak nemcsak a fentiek másolata, hanem a következő toldalék is szólt: „(Folytatás kizárólag Burián Ő Exc. részére:) Hindenburg feszengése újabb jele utazásom szükséges voltának; nézetem szerint sem kellene azt hosszú pórázra eresztetni, de talán célszerű pár napot lefolyini hagyni úgy katonai események szempontjából mint azért is, hogy ne látszassék ez újabb sürgetés direct kifolyásának. Tisza.”

² A központi hatalmak Besszarábiát ígérték Romániának, ha mellettük lép hadba.

³ A szövegben „Convention” áll, Balogh Jenő által áthúzva.